

Научна критика и полемика

Илија Становчић

Убли херцеговски у писаним изворима, народном предању и сјећању,
Матица Боке, Херцег Нови 2008, 297 стр.

Мр Илија Становчић је на 298 страна монографије *Убли*, објављене у Херцег Новом 2008. године, богато илустроване и технички опремљене, изразио своју потребу да кроз уложени труд и рад остави спомен родном селу Ублима и својим Убљанима. Аутор је са великом љубављу описао завичај, дајући са пуно заноса доживљаје из детињства, које је противило кроз тешка ратна и поратна времена. Тежња му је била да овај његов труд првенствено послужи младим генерацијама чији су преци Убљани, да их упозна са тешким животним условима, обичајима, посебно – са међусобним односима у прошлости, као и са односима према туђинима који су владали овим крајем. Монографија је написана питким стилем, а текст се садржајно и концизно повезује, не губећи једноставност народног казивања. Ова монографија није оптерећна дугим историјским тумачењима, већ их даје само онолико колико је било неопходно да читаоци схвате конкретни догађај у временском контексту, као и понашања, поимања и вредновања данас заборављених вредносних параметара. Сликовито је описан мукотрпни живот сељака у планинском крају, у непосредној близини мора, који кроз причу аутора као да тече лако, без великих стресова. Он описује своје Убљане као разумне људе који свакодневни живот и све што им историјски догађаји намећу прихватају са лакоћом, а што се може уочити и на примерима

из породичне приче мр Илије Становчића.

Аутор је текст поделио у четири тематска дела, у жељи да буде што прегледнији. У првом делу се позабавио селом Ублима, његовим географским и просторним положајем, знамењима и карактеристикама, његовим становницима, пореклом, досељавањима, братствима, историјским условима у којима су живели, обичајима, вери, а нарочито – начинима решавања међусобних спорова. Други део монографије се односи на сазнања заснована на сећањима која се односе на услове живота за време и после рата, као и на заједнички друштвени живот унутар породице и села. Топла сећања на догађаје и доживљаје из детињства аутор је дао у трећем делу књиге.

Монографије овога типа увек садрже и родослове, па тако и ова – у свом четвртном делу. Родослови се односе на породице које су 1945. године живеље у Ублима. Пратећи генеалогска стабла, мр И. Становчић нам омогућава да се упознамо и са социјалном структуром становништва, наталитетом, миграцијама. Ново је то што се у ове родослове уносе и женски потомци, што раније није био случај.

У последњих неколико деценија сведоци смо објављивања монографија предеоних целина и насеља. Свака појава монографије овога типа има велики значај, јер чини део мозаика

одређене регије, односно ширег простора, што је случај и са монографијом „УБЛИ херцеговски у писаним изворима, народном предању и сјећањима“, мр Илије Становчића. У ери глобализма и општег помањања слободног времена,

аутор је задужио будуће генерације је порекло са Убала, пружајући им кроз ову монографију могућност да се на јединствен и пријемчив начин упознају са завичајем својих предака и са својим пореклом

Драгана Радојичић

Милина Ивановић-Баришић,
Календарски празници и обичаји у подавалским селима,
Београд: Етнографски институт САНУ, књ. 59, 2007.
(Београд: Академска издања), 411 стр.

Домаћа етнолошка и антрополошка научна продукција, посматрана у дијахроној перспективи, открива низ различитих тема којима су се колеге и колегинице из дисциплине бавиле. Упркос овој чињеници, може се уочити да су поједине теме више заокупљале пажњу бројних аутора, те биле учесталије сагледаване из различитих углова и теоријских позиција, па самим тим – и темељније обрађене. Такав је случај, несумњиво, и са проучавањем календарских празника и обичајне праксе која их прати. Посматрано у таквом светлу, на први поглед се стиче утисак да је ова тема поприлично исцрпљена и да би научна пажња мирне савести сада могла бити усмерена ка другим истраживачким подухватима. Студија *Календарски празници и обичаји у подавалским селима* ауторке Милене Ивановић-Баришић овакву констатацију апсолутно побија најпре приступом датој проблематици, али и својим обимом и садржином. Првобитно одбрањена као магистарска теза ауторке, поменута студија заслужила је своје место међу издањима Етнографског института САНУ и читаоцима је доступна у штампаној форми од 2007. године.

У контексту убрзаних промена кроз које наше друштво пролази, ауторка се

одлучила за проучавање трансформација које се дешавају у области традиционалне културе, односно у једном њеном сегменту, какав је празновање календарских празника и обичаја. Овом приликом је као основни циљ постављено уочавање и научно разматрање промена које су се одвиле у другој половини 20. века и њихових последица, као и указивање на одговарајуће друштвене процесе који су у датом временском периоду имали посредног или непосредног утицаја на одржавање и нестајање, али и (пре)обликовање празничних обичаја. Будући да је и овако спецификована проблематика сама по себи веома широка, испитивање је омеђено на два начина који су обезбедили поузданије податке и „елегантније“ баратање грађом. Реч је, наиме, о географској и временској одредници унутар чијих је координата извршено истраживање. Као што и сам наслов каже, студија је ограничена на подавалска села Зуце, Бели поток и Пиносаву, која су, под утицајем непосредне близине главног града, одувек била изложена најразличитијим променама. С друге стране, доступност грађе, као и свест о временском периоду који би обезбедио најреалнију реконструкцију обичаја, утицали су на то да се истраживање фокусира на период од

краја Другог светског рата до почетка 21. века. Ауторка није пропустила да укаже на то да је прослављање годишњих календарских празника, у облику који је данас познат, последица дугог и сложеног развоја, па из тог разлога и истиче да је студија концентрисана на проучавање тренутног, затеченог стања, док, с друге стране, не искључује њихово сагледавање у историјској перспективи.

Самом студијом доминира обимна и детаљна дескрипција којом је представљен емпиријски материјал прикупљен кроз теренски рад са испитаницима у наведеним селима. Ради систематичнијег прегледа грађе, празници су подељени према временским циклусима у којима се празнују, односно према зимском, пролећном, летњем и јесењем периоду. Опис празника је изложен у форми која на почетку, укратко, представља обичајне праксе у различитим деловима земље у којима је празновање забележено, затим је поменуто значење које одређени празник има према црквеним начелима, а потом је дата и конкретна дескрипција празновања у подавалским селима. Праћење промена кроз које су празници прошли извршено је путем неколико битних параметара, а то су: време прослављања обичаја, простор у коме се обичај одржава, учесници који су задужени за обављање обичајних радњи, најзначајније обичајне радње, обредни реквизити, веровања и забране. Ауторкина премиса у овом случају је била да свака од ових одредница, као битан структурни елемент празновања, игра значајну улогу у том чину, па се и свака промена у њима одражава на сам начин празновања. Треба истаћи да је уз сваки обрађени празник приложена и табела са наведеним параметрима, што омогућава прегледно, компаративно праћење промена у дијахроној перспективи, подељеној на временске периоде (од

1945. до 1960. и од 1997. до 2003. године), који су, иначе, основа за ово истраживање.

Анализа која следи показала је савремени однос према празновању у сеоској заједници, затим нове функције и форме који празници овде имају, али је дала и одговор на питање узрока запажених промена. Уочено је да новије генерације, рођене у другој половини 20. века, све више одбацују традиционални начин живота, док под утицајем града прихватају оне празнике којима се раније у традиционалним заједницама није посвећивала нарочита пажња, као што је Нова година. Узрок оваквих промена ауторка види у друштвено-економским процесима који су се одвијали у другој половини 20. века. У том смислу, нарочито је истакнута улога коју има нови ритам свакодневице у сеоској заједници, настао под директним утицајем поменутих процеса, који су, између осталог, условили прелаз из традиционално пољопривредне у непољопривредну заједницу. Промене у свакодневном животу одразиле су се нарочито на форму празновања, будући да су изазвале редуковање обичајних радњи, а некада чак и њихово нестајање. Ауторка, ипак, истиче да се празнични обичаји задржавају већим делом, а запажена је и појава прихватања нових празника. Поред тога, истакнуто је да су уочене промене у празновању израженије на функционалном него на формалном плану. Овде је, пре свега, реч о интеграцијској функцији коју су календарски празници и обичаји некада имали. Примећено је да ову улогу све више преузимају обичаји животног циклуса, док се празновање календарских празника углавном свело на обележавање унутар ужег круга породице, у који се некада укључују и пријатељи са којима је породица у добрим односима. Исто тако, изнет је закључак да се нису одржале ни

интегративне функције празничних обичаја на нивоу саме сеоске заједнице, те да су готово нестале као фактор зближавања.

О вредности студије Календарски празници и обичаји у подавалским селима говоре саме њене карактеристике. Читалац ће најпре похвалити систематично дат преглед теренске грађе са бројним табелама, обogaћен визуелним материјалом у виду илустрација и допуњен детаљним упитником који је коришћен приликом испитивања. Студија, такође, на конкретном примеру

обележавања календарских празника у подавалским селима, пружа јасан увид у последице које су процеси попут модернизације, атеизације и поновне ревитализације религије у другој половини 20. века имали по традиционалну културу. На крају, треба истаћи да се највећи значај ове студије ипак огледа у чињеници да она попуњава празнину која постоји у нашој науци када је реч о испитивању промена у домену духовне културе, проузрокованих глобалним друштвеним трансформацијама.

Весна Трифуновић

Да ли су жене у предности?

Владислав Ђорђевић, *Предности жена*,
Дерета, Београд, 2007, меки повез, латиница, 245 стр.

Покрет за еманципацију жена свакако је један од оних којима је битно, чак круцијално обележено модерно доба. Активисткиње овог покрета успешно су искористиле замајац општег, цивилизацијског преокрета који је наговестила ера просветитељства, учинивши да, временом, феминистичке идеје постану нераздвајиви део погона друштвених и културних промена. Женско питање је на почетку трећег миленијума постало неупитна поставка и стандард на основу кога се одређује прогресивност друштвеног система, док у мање развијеним срединама представља приоритет и услов њиховог осавремењивања. Тако барем делује површина појавности. Испод ње се, међутим, налазе непрегледни слојеви значења, супротности и недоречености.

Правно изједначавање мушкараца и жена већ дуго се показује као врста *dead end*-а када је у питању јавна сфера. Постати равноправан грађанин/грађанка очигледно није значило и аутоматску

нивелацију снага у областима које за феминисткиње представљају основицу друштвене моћи, наиме – у политици и економији, па се и данас као главни носиоци ових друштвених улога јављају мушкарци. Веће могућности жена испољене су првенствено у приватној сфери, што је, међутим, чињеница од немалог ефекта на друштво уопште. Наиме, иако представљају испуњење само дела идеје о једнакости, промене настале у овом домену доводе до озбиљних друштвених реструктурирања, која су највидљивија у области демографије, али се испољавају и на пољу социологије и социјалне психологије. Може се рећи да је женско питање, као и питање дечијих права, која се у говору модерног друштва јављају као врста кључних речи, условило, још увек имплицитно, мушко питање. Иако се налази у сенци опште доминације мушкараца у јавној сфери, мислим да оно представља кључни друштвени проблем, који се у најдраматичнијим облицима опет испољава у приватној

сфери. Усмереност феминистичких хтења ка јавном не само да је, као врста аутогола, представљала потврду оспораване хијерархије приватног и јавног, него је умногоме и допринела маргинализацији овог изворишта друштвене напетости и конфликта.

Својеврсни ћорсокак прогресивних друштвених настојања рефлектује и претежна усмереност мејнстрима феминистичке мисли ка филозофско-теоријским проблемима, чиме су у великој мери апстраховани реални проблеми не само друштвеног положаја жена, него и проблеми хуманости уопште. Због тога нека дела научно-популарне литературе из ове области могу да донесу право освежење, сугеришући могућност другачијих приступа битним питањима полне (не)једнакости.

Таква је студија Владислава Ђорђевића, дипломираног религиолога,¹ есејисте, прозног писца и преводиоца – Предности жена, која, као што и сам наслов говори, представља покушај да се аргументовано укаже на све предности женског полног и родног идентитета. Показујући да је добар познавалац различитих области антрополошког истраживања, Ђорђевић је студију поделио у шест већих целина, од којих свака садржи више поглавља. Њима претходи увод у коме се аутор осврће на дефиниције и историјат феминистичке теорије и феминизма, као и на термине које сматра битним за даље излагање (патријархат, матријархат, анерократија, фалократија, сексизам и сл). Следе, дакле, целине посвећене биолошким, развојним, психолошким, репродуктивним и културолошким предностима

жена,² у којима Ђорђевић, кроз наслове потпоглавља, износи основна упоришта своје тезе. Тако се овде могу наћи веома занимљиви подаци из области генетике и ембриологије (нпр. у потпоглављима *Људски замеци су у основи женског пола*, *Женски гамети су у основи већи* и тако даље), затим подаци о структури и функцији женског мозга (нпр. „Женски мозак је повезанији“, „Женски мозак је пропорционално већи“ и тако даље), о специфичностима женске интелигенције (нпр. „Жене имају бољу краткорочну меморију“, „Жене имају бољу социјалну интелигенцију“ и тако даље), о психичком и физичком сазревању девојчица, о предностима девојчица у школи, о основама психичког здравља жена, њиховој моралној супериорности, специфичностима женског сексуалног нагона итд.

Основна теза Владислава Ђорђевића јесте тврдња да жене у нашем друштву (овде се мисли генерално на западну цивилизацију) уживају веома добар положај и низ предности које произилазе из њихових специфичних биолошко-физиолошко-психолошких карактеристика. Чињеница да оне не учествују равноправно у подели економске и политичке моћи не ремети, како тврди овај аутор, њихову позицију, која своју снагу црпи управо из области коју је феминистичка теорија деградирала и маргинализовала, проглашавајући је друштвено исконструисаном. Акцентујући проблем мушког идентитета, који је узрокован трансформацијом и нестанком традиционалних мушких улога, Ђорђевић сматра да су се феминисткиње у суштини избориле за неједнакост, овог пута у корист жена, те да у савременом друштву мушкарцима припада епитет „угрожене врсте“.

¹ Дипломирао је религију на Andrews University (САД).

² Курзивом су обележени наслови поглавља који су овде парафразирани.

Решење ове ситуације аутор види у поновном успостављању патријархата, прилагођеног модерним потребама, и у рехабилитацији односа жена према рађању, чиме би се успоставила изгубљена друштвена равнотежа.

Ова студија је, може се рећи, колико занимљива и информативна, толико и спорна. Прва и вероватно мање битна замерка је формалне природе, и односи се на чињеницу да текст није праћен класичним научним апаратом, односно – да се аутор није директно, у фуснотама позивао на изворе (наводи их на крају, у виду „коришћене литературе“). Због тога је често нејасна граница између његових искуствених ставова и размишљања и научних аргумената. Суштинска примедба се, међутим, односи на идеолошки концепт студије. Конструктивна и тачна запажања о последицама свеопште идентитетске кризе „мушког рода“ ипак одводе аутора на странпутицу фундаменталног сексизма. То се, вероватно, не дешава због његове евентуалне намере да демагошким средствима прогласи биологију најрелевантнијом и најнеспорнијом културном чињеницом, него због превиђања чињенице да проблем савременог друштва није недостатак једнакости него недостатак емпатије. Ова би се замерка, додуше, могла упутити и

профеминистичким и антифеминистички оријентисаним интелектуалним струјама. Наиме, одавно је јасно да свет у коме живимо није свет једнаких могућности за све, те да приступ ресурсима моћи одређују различити параметри, међу којима полна припадност никако није кључна. Овакво стање ствари тешко да би било промењено било каквим новим или старим патријархатом. „Слобода“ коју је у процесу трансформације и нестајања традиционалних друштвених образаца освијео/освојила модерни човек/модерна жена – неповратно је наслеђе савременог друштва. Како ће се она манифестовати на општем, цивилизацијском нивоу, ствар је зрелости појединаца који би, без обзира на полну/родну припадност, требало да теже остварењу идеала човечности, а не моћи заснованој на негирању и потцењивању другог.

Но без обзира на наведене замерке, у студији Владислава Ђорђевића налазе се елементи једне универзалистичке концепције која тежи помирењу, а не распламсавању борбе међу половима. Она је информативна, инспиративна и духовита, те, као што је речено на почетку, представља штиво вредно пажње.

Александра Павићевић

Shranli smo jih v bančah:
Slovarski prispevek k poznavanju oblačilne kulture v Kanalski dolini =
Contributo lessicale alla conoscenza dell'abbigliamento in Val Canale,
[avtor / autore Karmen Kenda-Jež], Ukve – Ljubljana, 2007, 73 str.

Иза лирског, носталгичног наслова *Shranli smo jih v bančah* (= Сачували смо их у шкрињама; књ. слн. *skrinja*, дијал. слн. *banka*) крије се терминолошки речник одевне културе у Каналској долини (*Val Canale*), у Италији, где

словеначка мањина живи на крајњем северозападу словеначког језичког простора. Аутор речника је Кармен Кенда-Јеж, словеначки лингвиста и цењени стручњак међународног тима за израду Општесловенског лингвистичког

атласа. Заправо, речник је настао као резултат прикупљања грађе од стране тима стручњака, истраживача и омладине, који су заједнички радили у оквиру једног од истраживачких табора (= теренски скуп истраживача, чак и деце која уче словеначки) које организује Slovensko kulturno središče „Planika“ (= Словеначки културни центар „Планика“). „Поред монографије *Ovčja vas in njena slovenska govornica*, и дело које носи наслов *Shranli smo jih v bančah*, уобличено као књига, произашло је из рада истраживачких табора у Каналској долини, које од 2003. године поново организује SKS Planika. По форми, реч је о конкордантном дијалекатском речнику, који обухвата одевну терминологију лексику, с вишејезичним тумачењима, те с пропратним текстом и фотографијама. По своме значају пак, ово је можда прва снажнија грана неког будућег дрвета бујније крошње – општег речника словеначких говора из области Каналске долине. Свакако, речник је признање оним домаћинима који се труде да сачувају свој матерњи језик и да кроз њега покажу сву посебност сопствене духовне и материјалне културе, која је саставни део тог маленог, али изузетно богатог мултикултурног простора“ [одломак из рецензије Вере Смоле (Vera Smole), цитиран на полеђини књиге; превела С. Милорадовић].

У обрнутој пропорцији стоје обим збирке термилошких назива која се овде приказује и њен значај. Наиме, невелик по обиму, овај термилошки речник вишеструко је значајан, пре свега као апологема традиционалне културе. Потом, познато је да сви периферни говори добро чувају архаичну лексику, а лексички архаизми су, између осталог, од непроцењивог значаја при реконструкцији лексичког фонда из прошлих времена.

Основне напомене у вези с прикупљањем грађе (2003-2006) и настанком речника дао је Руди Барталот (Rudi Bartaloth) у Предговору (стр. 7). Књига *Shranli smo jih v bančah* почиње текстом *Oblačila naših dedkov in babic* (= Одећа наших дека и бака), који је заправо инсерт из једне радио-емисије (радио Трст А, 2006), а приповедач је Марија Мошиц (Maria Moschitz), иначе – главни информатор. Овај текст, у оквиру кога се налази и десетак веома квалитетних фотографија са коментарима, дат је најпре у дијалекту, а затим и на књижевном словеначком и на италијанском језику (стр. 9-16).

У одељку *Slovar oblačilnega izrazja* (такође преведеном на италијански) дате су опште методолошке напомене, структура самог речника, граматичке и друге информације (стр. 17-28), а потом следи Литература / Bibliografija (стр. 29-30).

Централни део књиге је, свакако, термилошки речник (стр. 31-60) са 568 одредница, у коме је читав лексички репертоар представљен тројезично – с еквивалентима на књижевном словеначком, италијанском и немачком језику. Разлога за двојност одреднице (књижевна и дијалекатска реч) било је неколико, али је најважнији био тај да се омогући *enakovredno združevanje tistih besed iz govorov posameznih vasi, ki se med sabo ločijo samo po različnih glasovnih uresničitvah* (стр. 18). У основи, речнички чланак се састоји од акцентоване одреднице и три целине које су и графички одвојене: у првој се дају граматички подаци, у другој се даје тумачење одреднице са потврдама, а у трећој су документовани извори. Прва целина, дакле, садржи основна граматичка обележја одредничке леме, њене фонетске и творбене варијанте, уз њихов географски распоред. Дијалекатска реч је објашњена на два начина – или путем књижевног еквивалента или

путем потпуне дефиниције значења, уколико у књижевном језику таква реч не постоји. Примери су давани словеначком националном транскрипцијом. Реч је о илустративном материјалу, тј. о контексту у коме је забележена реч са наведеним значењем, тако да су примери много више но само потврда употребе дате одреднице. Уосталом, они у речницима служе и као испомоћ читаоцу код оних дефиницијских јединица које му се учине семантички недовољно информативним. Према потреби, навођени су и стални синтагматски спојеви и фразеолошки изрази, као и различите ознаке (фреквентност, стилистичка квалификација). Након навођења извора / литературе упућује се на синонимне речи и изразе. У оквиру речничког чланка покадшто је посведочен и етнокултурни контекст у коме дата одредница функционише. На пример, код леме *facolet* (= повезача) можемо прочитати следеће: *V prvi polovici 20. stoletja je k ženski praznji obleki domačink spadala pod brado zavezana ruta.* Графички симболи у речнику, који се у савременој лексикографској пракси користе за означавање неких општијих појединости у речничкој структури, уводе се у сврху економисања простором.

Када је у питању овакав „релативно отворен лексички низ“ (терминологија материјалне културе), очекиван је знатнији удео страних речи, а посебно ако се има у виду екстремно периферни географски положај народног говора из кога потиче сакупљена лексика. Наиме, овај словеначки говор налази се у окружењу доминантног италијанског језика, али и под знатним утицајем немачког, што се очитује у великом броју адаптираних позајмљеница из ових двају језика.

На крају књиге (стр. 61-73) налазе се три веома корисна додатка, тј. три

индекса: књижевнословеначки–дијалекатскословеначки, италијанско–дијалекатскословеначки и немачко–дијалекатскословеначки.

Треба истаћи да термилошки речник одражава и непосредну везу међу записаним речима и сачуваним предметима: на пример, списак термина за женске одевне предмете (и њихове делове) знатно је богатији од оних за мушке. Најстарији одевни предмети били су власништво припадника генерација рођених половином 19. века, а углавном се сачувала празнична одећа: *informantke pa navajajo, da so imeli v prvi polovici 20. stoletja moški eno praznjo obleko za poroko, večje praznike in pogreb, otroci pa nedeljsko obleko za k maši (in za večje praznike) ter popoldansko nedeljsko obleko* (стр. 17). Разноврсност сачуваних одевних предмета, као и њихових назива, како каже аутор, сведочи о разапетости између везаности за традицију и отворености за новине, између народних заната и организованих курсева кројења и шивења, између руралног и урбаног (стр. 17-18). Та разноврсност недвосмислено сведочи и о сталним међукултурним додирима на подручју Каналске долине.

Материјал који доноси овај термилошки речник може бити подједнако значајан и занимљив истраживачима из различитих области, јер доноси различите врсте информација. Из њега се могу извлачити закључци од значаја и за локални етнокултурни план и за ширу етнодијалектолошку перспективу, којом бивају обухваћени међуетнички и међујезички контакти, а материјал који је у њему представљен биће веома користан и приликом утврђивања ширих изолекси – на општесловенском плану. Те ће изолексе поуздано сведочити о неким етнокултуролошким датостима, а пажњу филолога усмерава-

ће на питања лингвистичког одраза тзв. контактних ситуација.

* * *

Чињеница да је у овом терминолошком речнику похрањена грађа из словеначке дијаспоре, као и чињеница да и у памћењу најстаријих становника наших крајева бледе сећања на многе реалije традиционалне културе, а народни говори мењају своју физиономију захваћени ковитлацем савремених цивилизацијских токова, учинили су више него смисленим труд колегинице Кенда-Јеж, као и њених сарадника, да обради и представи терминологију једног значајног сегмента словеначке материјалне културе. Тако, о реченом сведочи и одломак из рецензије Петера Вајса (Peter Weiss), дат на полеђини овде приказане књиге: „Из овог се речника још једном види стара и сасвим једноставна истина да се у дијалекту може речима изразити све што је потребно (или је било када требало) казати и изразити. Том приликом, говорници дијалекта користе средства која су на располагању језицима уопште, а то су поступци у творби речи, семантички преноси, описи речи, позајмљивање из других језика и прилагођавање словеначком језику.

Речник доказује изражајну моћ словеначког дијалекта који се говори у Каналској долини, на северозападном

рубу словеначког језичког простора. Он сведочи о некадашњој и садашњој живој примени, и документује то језичко богатство за будућност, која постаје све више конфекцијска и, у том погледу, језички све сиромашнија“ [превела С. Милорадовић].

Тежња да се од заборава отме нешто лепо и вредно присутна је код свих који имају свест о значају традиције, о чему подједнако сведочи представљени терминолошки речник, од стране његовог аутора скромно назван лексикографским прилогом, као и следеће речи С. Гаговића, преданог сакупљача народне лексике у пивској области: „Можда се све то мени тако причињавало, као много штошта у животу, па сам баш те умируће и увеле ријечи прво и почео да биљежим, мислећи да им тако помажем да остану у животу, јер су оне носиле одраз давнине. Сакупљене у заједничку прегршт све су ми се учиниле једнако важним, неодвојиве једне од других, јер су подједнако одражавале народни живот и у себи носиле особености гледања и душу народа мога родног краја. Прикупљене и предате надолазећем времену отргнуће се коначном и безнадежном заборава.“

[Светозар Гаговић, Из лексике Пиве (село Безује), Српски дијалектолошки зборник LI, Београд 2004, 1-312]

Софија Милорадовић